

Gäller för: Verksamhet Medicin Geriatrik och Akutmottagning Östra

Innehållsansvar: Annika Dotevall, (anndo2), Överläkare

Granskad av: Georgios Kontogeorgos, (geoko2), Överläkare

Godkänd av: Sofia Ekdahl, (sofek1), Verksamhetschef

Giltig från: 2024-10-02

Giltig till: 2026-10-02

Svälttest – 72 timmar

Förändringar sedan föregående version

Endast mindre språkändringar har gjorts.

Syfte

Svälttest görs vid utredning av misstänkt insulinom.

Ansvar

Respektive linjechef ansvarar för att rutinen är känd och följs.

Arbetsbeskrivning

Bakgrund/indikation

Insulinom är en tumör, oftast lokaliserad i bukspottskörteln, som kan orsaka förhöjd insulinproduktion. Patienter med insulinom har en hög insulin-/glukoskvot och symtomgivande hypoglykemier. Som led i utredning av misstänkt insulinom görs ett 72-timmars svälttest. P-glukos, p-insulin och c-peptid följs kontinuerligt under testet. Alla symtom och tecken på hypoglykemi ska uppmärksammas och dokumenteras.

Ett normalt, i sin helhet genomfört svälttest talar starkt emot att patienten har insulinom.

Kortisolbrist skall vara utesluten innan testet genomförs.

Viktig information

- Patienten kommer till avd 355 senast dagen före planerat svälttest.
  - Svälttest får inte pågå under en helg (ex. fre-sön).
  - EEG ska inte göras samtidigt eftersom testet kan påverka EEG.
  - Patienten får inte lämna avdelningen under svälttestet.
1. Om stor insulinommisstanke föreligger skall patienten ha tät tillsyn under testet. Extra tillsyn ordineras av läkare. Ansvarig avdelningsläkare måste meddela medicin 3-jouren att svälttest pågår och vad det innebär.
    2. Testet avslutas om/när:
      - pat får hypoglykemiska symtom och har p-glukos $< 3,0$ mmol/l eller
      - inga symtom men p-glukos $< 2,6$ mmol/l eller
      - efter 72 timmars svält utan hypoglykemi $< 3,0$ mmol/l och symptomfri patient
    - Om patienten får symtom ska alltid p-glukos, p-c-peptid och p-insulin kontrolleras.
    - Patienten ska efter testets slut äta och dricka ordentligt.

Förberedelser

- Gör i ordning provrörsetiketter, eventuella remisser och protokoll.
3. Anteckna klockslag och att provet är taget under pågående svälttest på remissraden i Lab.list.
- Gör i ordning en akutbricka enligt nedan för att snabbt vid behov kunna avbryta testet.

Materiel

Akutbricka:

4. Vacutainerhållare och swan-lock.
  - NaCl för spolning.
  - Rör för avslutningsprover.
  - Inj. Glukos 30%, ca en låda.
  - Engångssprutor.

Övrigt:

- 2 st PVK med trevägskran.
  - NaCl för spolning.
5. Vacutainerhållare och swan-lock.
    - Fcmix rör för P-glukos.
    - S-gelrör för P-insulin och C-peptid.
    - Slaskrör.

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

- P-glukosmätare och teststickor.
  - Stickor för kontroll av urinketoner.
  - Lab.etiketter.
6. [Svälttest - protokoll](#)

Lokal

Testet görs på avdelningen

Tillvägagångssätt

7. Testet påbörjas på morgonen efter att patienten har ätit en lätt frukost.
8. Vätskelista dagligen. Patienten får dricka **kranvatten och kaffe/te utan mjölk/grädde eller socker**. Endast svart te (ex Earl Grey) får erbjudas eftersom andra sorter kan innehålla socker.
9. Patienten får inte röka, snusa eller tugga tuggummi.
10. Sätt **2 st PVK** med trevägskran, en i varje arm.
11. **U-ketoner** kontrolleras fm och em varje dag för att bekräfta svält.
12. **När svälten påbörjas tas blodprover** för analys av kapillärt och venöst glukos, p-insulin och c-peptid, se nedan.
Provtagning görs därefter dagligen under testets gång enligt följande:
  13. **kapillärt och venöst glukos:**
Kl 07.30, 14.00, 20.00, 22.00 och 03.00.
  14. **p-insulin:** Kl 07.30, 14.00 och 20.00
  15. **c-peptid** kontrolleras vid testets början och slut samt extra efter läkarordination.
16. Vid insulinom sjunker p-glukos under svält medan p-insulin inte sjunker, är stabilt eller stiger. Insulin/glukoskvoten är $>5,4$. C-peptid är ett mått på endogen insulinsekretion. (c-peptid finns inte i injicerbart insulin).
  - Ibland kontrolleras också pro-insulin vid svältens början och slut. Beslut fattas av ansvarig överläkare. Vanlig konsultremiss skall då skrivas och proverna skall skickas med remissen via Klinisk Kemi till Karolinska.
  - Om patienten inte fått symtom eller hypoglykemi efter 72-timmars svält avslutas testet med att patienten, med läkare närvarande, springer i trappor eller anstränger sig fysiskt på annat sätt. Härfter tas avslutningsproverna.
17. **Tag alltid dubbelprov, dvs 2 provrör för varje analys, av s-insulin, c-peptid och p-glukos innan svälten bryts!**

Observation/Övervakning

Vid tecken på hypoglykemi kontaktas omedelbart ansvarig läkare eller medicinsk 3-jour.

Kontrollera och dokumentera:

- Rörelseförmåga i armar och ben.
  - Medvetandegrad, blodtryck och puls.
  - Ev. blekhet, svettning, takykardi, tremor etc.
  - Om patienten uppvisar klara tecken på hypoglykemi och har p-glukos $\leq 3,0$ mmol/l, avbryts testet på läkares ordination.
18. Asymtomatisk patient kan fortsätta att följas längre men p-glukos bör då kontrolleras varje timma. I så fall avbryts testet efter 72 timmar eller tidigare om p-glukos sjunkit till $\leq 2,6$ mmol/l. Invänta om möjligt svar på venöst p-glukos, då kapillärt prov ibland är missvisande. Tag avslutningsprover enligt ovan.
- **Om svälten måste avbrytas inom 72 timmar tas avslutningsprover enligt ovan inklusive kapillärt p-glukos innan glukos sprutas i.v.**

Ev. symtom på hypoglykemi antecknas i journal och på [Svälttest - protokoll](#) separat.

Uppföljning, utvärdering och revision

Revisionsansvarig ansvarar för uppföljning och utvärdering. Avvikelser hanteras enligt SU:s riktlinjer för MedControl Pro.

Arbetsgrupp

Annika Dotevall, VÖL, Catharina Lundgren VEC, Caroline Torman, sektionsledare, avd 355 Medicin, Geriatrik och Akutmottagning Östra.

Granskare

Georgios Kontogeorgos, ÖL, avd 355 Medicin, Geriatrik och Akutmottagning Östra.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Medicin Geriatrik och Akutmottagning Östra

Innehållsansvar: Annika Dotevall, (anndo2), Överläkare

Granskad av: Georgios Kontogeorgos, (geoko2), Överläkare

Godkänd av: Sofia Ekdahl, (sofek1), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9881-362022085-24

Version: 12.0

Giltig från: 2024-10-02

Giltig till: 2026-10-02